

бѣгватъ прѣзъ вратата. Но полицията, която варди, ги принуждава да се върнатъ и да изпълнятъ дългата си, т. е. да влѣзатъ пакъ въ двора. И ето ти: свобода и жандари!!!

„Азъ съвсѣмъ не съмъ систематическия врагъ за всеобщото подаване гласове. Азъ допускамъ, че, логически, съ него се завършва пътя, на който встъпватъ, когато божественото право се замѣнува съ самодържавието на народа. Азъ признавамъ, че, при всички свои практически несвършенства, то може у народъ, който се е блѣскалъ, както нашия, — да служи като доволно драгоцѣнно оръжие за опредѣление на общественното мнѣние. Но, къмъ тая послѣдняя дума отъ опита на старъ, патосенъ народъ, който е прѣкаралъ всички системи управления, — да поискашъ съ едно махание на ръка да прѣнесешъ млада нация, състояща отъ селяни и чиновници, — това е една отъ онѣзи смѣхории, монопола на които принадлежи на политиката. Въ страна съ такъвъ народъ да диришъ общественно мнѣние, както ний го разбираме, — значи да прѣдоставишъ право на думата, която „не съществува“, ако подъ „общественно мнѣние“ да подразумѣваме съзнателното разбиране на болшинството. И азъ би билъ твърдъ любопитенъ да зная туй мнѣние на стадото отъ български селяни вънъ отъ слѣдующето два вида стремление: *възгъ отъ неплащане данъци и възгъ отъ притежание на пжтища*; йоще по любопитно би било да се знае, каква свѣтлина би могла да блѣсни за правителството отъ тая инстинктивна религия на невѣжественния егоизмъ, която прѣдставлява отрицание на всѣко правителство. Прѣдъ насъ оставатъ, слѣдователно, само двѣ мнѣния: едно — на онѣзи нещастни, които иматъ властта и друго — на онѣзи щастливи, които гледатъ да се докопатъ до нея; но отъ запознаването съ възгледитѣ на еднитѣ или другитѣ, азъ нѣма да извлека и най малката искома величина.

„Непрѣложния изводъ отъ такова положение на работитѣ е ясенъ: въ България изборитѣ не сж друго, освѣнъ слѣпяване всичко, какво искашъ отъ меко тѣсто, което удържа всѣкога отпечатвание отъ онова налѣгане, което е било най